

Блок 1 містить організаційно-управлінські показники оцінки організаційно-економічного механізму управління соціально-економічним розвитком регіону та покликаний відобразити, власне, ефективність організації управління, якість та продуктивність управлінської праці органу управління.

Блок 2 складають показники оцінки процесу провадження управління розвитком регіону, що покликані відобразити ефективність протікання цього процесу.

Блок 3 як набір результативно-управлінських показників оцінки механізму управління регіоном дозволяє конкретизувати уявлення про ефективність цього механізму.

Блок-схему комплексного організаційно-функціонального підходу до дослідження організаційно-економічного механізму управління соціально-економічним розвитком регіону, спираючись на виділені вище групи показників, належить деталізувати в розробленій авторами табличній формі відповідно до підсистем кожного з них.

Використання комплексного організаційно-функціонального підходу до дослідження організаційно-економічного механізму управління соціально-економічним розвитком регіону дозволяє охопити аналізом усі ланки управлінського ланцюжка, у тому числі організаційну структуру органу управління, процес управління та результати управлінських зусиль. Інтерпретація результатів здійсненого на основі цього підходу дослідження організаційно-економічного механізму управління розвитком регіону дозволить виявити проблеми та висунути пропозиції щодо оптимізації та підвищення результативності діяльності органів управління соціально-економічним розвитком регіону.

Висновки та напрямки подальших досліджень. Запропонований нами комплексний організаційно-функціональний підхід до дослідження організаційно-економічного механізму управління соціально-економічним розвитком регіону дає можливість всебічно дослідити сферу управління регіону, на основі чого її можна вдосконалювати й розвивати. Важливо випробовувати цей підхід у різних регіонах України й узагальнити отримані результати.

Література

1. Скопина И. В. Индикативный, критериальный и комплексный подходы к оценке эффективности системы регионального управления [Электронный ресурс] / И. В. Скопина, О. В. Скопин // Управление экономическими системами: электронный научный журнал. – 2010. – № 2 (22). – Режим доступа: <http://uecs.mcnir.ru>

УДК [338.45:690]:339.137

Ю. Пинда

кандидат економічних наук,

Львівський університет бізнесу та права

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ БУДІВЕЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ РЕГІОНУ

У статті запропоновано концептуальні засади стратегії інноваційного розвитку будівельного комплексу регіону. Окреслено основні стратегічні пріоритети його функціонування.

Ключові слова: *регіон, конкурентоспроможність, будівельний комплекс регіону*

В статье предложены концептуальные принципы стратегии инновационного развития строительного комплекса региона. Охарактеризованы основные стратегические приоритеты его функционирования.

Ключевые слова: *регион, конкурентоспособность, строительный комплекс региона*

Conceptual principles of strategy of innovative development of a construction complex of region are offered in the article. Outlined basic strategic priorities of his functioning

Keywords: *region, competitiveness, construction complex of region*

Постановка проблеми. В умовах нестабільності розвитку економіки, погіршення макроекономічних показників та відчутного зниження рівня життя населення особливого значення набувають питання посилення конкурентоспроможності пріоритетних для розвитку національної економіки галузей та господарських комплексів. До них, зокрема, відноситься будівництво та суміжні галузі. Забезпечення розвитку будівельного комплексу регіону є стратегічним завданням з огляду на його участь у створенні

основних фондів інших галузей економіки, задоволенні потреб населення в житлі. Ефективна реалізація цього завдання вимагає опрацювання оптимальної стратегії розвитку регіонального будівельного комплексу, яка забезпечила б сприятливі умови як для споживачів будівельної продукції, так і для всіх учасників її створення. Звідси випливає актуальність теми даної статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий вклад у дослідження загальних та галузевих проблем розвитку будівництва здійснили зарубіжні та вітчизняні науковці С. Абрамов, А. Асаул, Н. Бакушева, С. Бушуєв, А. Гойко, О. Гриценко, І. Дмитрук, В. Заренков, К. Измайлова, В. Торкатюк, Г. Стадник. Їх науковий доробок являє собою надійний фундамент для подальшої наукової розробки цих проблем, потреба в якій сьогодні є особливо відчутною.

Метою статті є окреслення й обґрунтування узагальненого варіанта концепції стратегії інноваційного розвитку будівельного комплексу Львівської області до 2020 р.

Виклад основного матеріалу. Сутність стратегії, про яку йдеться, відображає рис. 1. Ця стратегія випливає з об'єктивної необхідності своєчасного задоволення потреб ринку у сучасних будівельних матеріалах, деталях та конструкціях, підвищення ефективності їх виробництва, транспортування та використання, формування потужностей будівельної індустрії, достатніх для виконання робіт у запланованих обсягах та у відповідності зі встановленими термінами. Реалізація заходів, передбачених стратегією, забезпечить збільшення обсягів капітальних вкладень у нове будівництво, підвищення інвестиційної активності та ефективності капітального будівництва, створить необхідні передумови подальшого розвитку будівельного комплексу регіону, а також вплине на удосконалення інституційного забезпечення функціонування комплексу на регіональному рівні.

Стратегічні напрями, визначені в стратегії, тісно переплітаються з основними пріоритетами соціально-економічного розвитку регіону на довготривалу перспективу. Через те що будівельний сектор посідає ключову позицію в економіці регіону, забезпечуючи темпи її соціально-економічного розвитку та можливості виконання в повному обсязі стратегічних завдань, які стоять перед регіоном, відзначимо тісний зв'язок між реалізацією комплексу заходів щодо просторового розвитку й територіального планування, з одного боку, та обсягами будівельних робіт, а також інвестиціями в будівельний комплекс області – з другого.

У соціальній сфері стратегія зорієнтована на реалізацію національних і регіональних програм та інвестицій, забезпечення населення доступним житлом та сучасними об'єктами комунальної інфраструктури соціального й культурного призначення з урахуванням принципів енергозбереження.

У реальному секторі економіки стратегія передбачає модернізацію виробничих потужностей і матеріально-технічної інфраструктури, технічне переоснащення та реконструкцію підприємств, будівель, споруд, інженерних об'єктів. Вона також визначає загальні принципи й напрями довготривалого розвитку підрядної діяльності в будівництві та промисловості будівельних матеріалів, окреслює загальні підходи до управління, яке забезпечує їх збалансований розвиток.

Стратегічні напрями розвитку будівельного комплексу регіону являють собою сформульовані в документі у вигляді цільових орієнтирів для групи стратегічних пріоритетів, реалізація яких забезпечить досягнення стратегічної мети. Кожен із пріоритетів – це комплекс стратегічних дій.

Потрібно зазначити, що важливим пріоритетом стратегії визначено утворення будівельного кластера регіону (рис. 2), метою якого є об'єднання учасників будівництва та забезпечення їх більш ефективного функціонування за рахунок зменшення трансакційних витрат.

Будівельний кластер покликаний реалізувати три стратегічні напрями:

1. Розвиток житлового, комерційного, промислового та дорожнього будівництва;
2. Розвиток промисловості будівельних матеріалів та сировинної бази будівельного комплексу в регіоні;
3. Інституційне забезпечення конкурентоспроможності будівельного комплексу.

Зауважимо, що конкурентоспроможності учасників кластера сприяє економія витрат, які пов'язані:

- з поширенням інформації (поширення інформації про співпрацю, технології та сучасні можливості будівництва; моніторинг законодавчої бази; випуск інформаційних бюлетенів);
- маркетингом (просування продукції чи послуг кластера; популяризацією ресурсів та поширення внутрішніх знань; презентацією компаній кластера);
- виробництвом (створення спільними зусиллями виробничих потужностей з виготовлення високоякісних будматеріалів та зниження собівартості будівельної продукції);
- закупівлями (координування закупівель високоякісного обладнання чи будівельних матеріалів, заощаджування коштів на обсягах замовлень);
- навчанням (розробка тренінгових програм, організація комунікативних заходів для поширення досвіду у сфері будівництва).

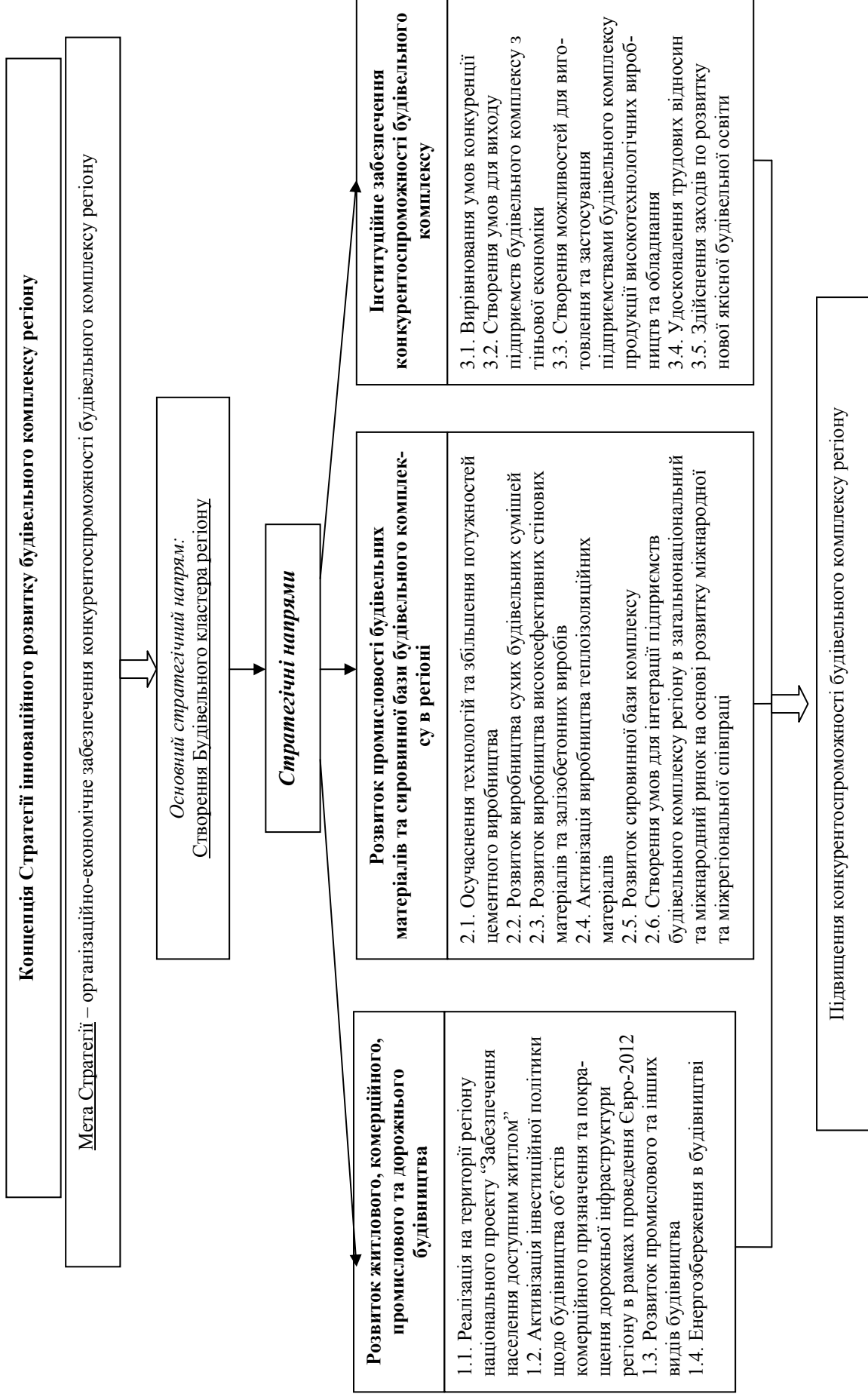

Рис. 1. Схема структурно-функціональної побудови концептуальних засад стратегії інноваційного розвитку будівельного комплексу регіону

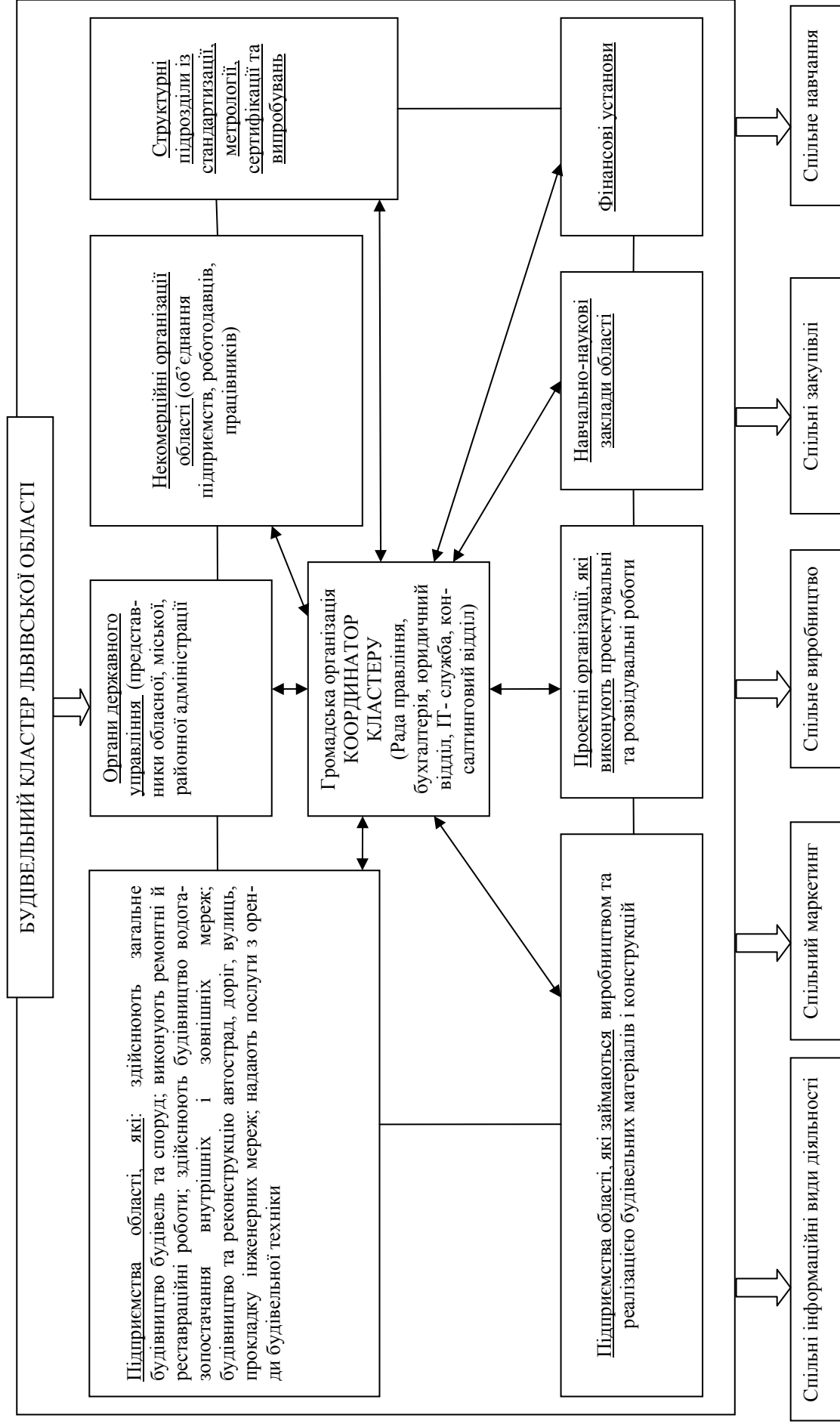

Рис. 2. Структурна схема побудови будівельного кластера регіону

Відзначимо ряд заходів, які треба реалізувати державним органам управління для сприяння розвитку будівельного кластера регіону:

1. Сприяння реалізації проектів, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності учасників кластера та ефективності їх взаємодії. Сюди слід віднести: підвищення якості управління на підприємствах кластера; підвищення якості продукції підприємств-постачальників і сприяння розвитку механізмів субконтрактації, що має забезпечуватися за рахунок налагодженого функціонування малого й середнього підприємництва; стимулювання інновацій і розвиток механізмів комерціалізації технологій, підтримка співпраці між дослідними організаціями й підприємствами; сприяння маркетингу продукції підприємств кластера й залученню прямих інвестицій за рахунок просування бренду кластера й території базування, реалізації спільних рекламних кампаній та заходів у сфері зв'язків з громадськістю.

2. Удосконалення інституційного забезпечення розвитку кластера, що передбачає ініціювання та підтримку його спеціалізованої організації, а також діяльність у царині стратегічного планування його розвитку.

3. Забезпечення сприятливих умов розвитку кластера, що включають: підвищення ефективності системи професійної освіти, сприяння розвитку співпраці між підприємствами та освітніми організаціями; здійснення цільових інвестицій у розвиток інженерної, транспортної інфраструктури, житлове будівництво; надання податкових пільг відповідно до чинного законодавства; зниження адміністративних бар'єрів.

До найважливіших напрямів розвитку конкурентного потенціалу кластера відноситься й здійснення заходів із підвищення якості управління на підприємствах, що функціонують в його складі, у тому числі – в рамках реалізації програм поширення передового досвіду. Ці заходи включають: розробку і поширення методичних рекомендацій з організації управління, які враховують специфічні галузеві особливості; систематичну роботу з виявлення прикладів застосування нових прогресивних методів і механізмів управління на підприємствах кластера та сприяння їх ефективному поширенню; надання консультаційних послуг підприємствам у сфері менеджменту; організацію ознайомчих поїздок на підприємства відповідної галузі, у тому числі за кордон; сприяння поширенню практики проведення енергоаудиту підприємств галузі, а також розробці заходів з підвищення енергоефективності підприємств.

Реалізація потенціалу розвитку кластерів розширює можливості ефективного використання механізмів субконтрактації, що передбачають передачу частини виконуваних підприємством робіт на аутсорсинг. Серед основних переваг, які досягаються в результаті використання таких механізмів, відзначимо такі: велику гнучкість і швидку адаптацію до зміни попиту; оптимізацію виробничого процесу.

Особливої актуальності набувають сьогодні також питання розвитку інновацій у межах кластера. Основними пріоритетами кластерної політики у сфері розвитку інновацій є: сприяння проведенню спільних науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт підприємствами кластера, інститутами та університетами; всебічна підтримка зміцнення зв'язків між державними, освітніми, науковими, науково-дослідними закладами, асоціаціями та промисловими підприємствами відповідного профілю; допомога в створенні нових інноваційних підприємств, ідеться про консультування під час їх створення; сприяння в забезпеченні фінансування, у тому числі з боку приватних інвесторів та венчурних фондів; наданням послуг бізнес-інкубаторів і технопарків; розробка механізму, що забезпечить високі темпи розвитку технопарку в межах кластера.

Література

1. Асаул А.Н. Феномен инвестиционно-строительного комплекса или сохраняется строительный комплекс страны в рыночной экономике : [монографія] : [Електронний ресурс] // А.Н. Асаул. – Режим доступу: <http://www.aup.ru/books/m65/>.

2. Бабець І.Г. Основні аспекти формування інноваційного кластера у Львівській області в контексті розширення ЄС / І. Г. Бабець // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. Т.2. – 2005. – №3. С. 36-39.

3. Данильченко Є.П. Про деякі політекономічні аспекти аналізу конкурентоспроможності будівельного комплексу України / [Є. П. Данильченко, І. А. Островський, О. А. Шекишув]. – Харків : ХНАМГ. – № 77, 2007. – С. 147-150.

4. Жилин А.Н. Особенности становления и функционирования современных промышленно-строительных комплексов : автор. дис. на соискание ученой степени канд. эк. наук : спец. 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством (строительство)» / Алексей Николаевич Жилин. – Москва, 2001. – 22 с.

5. Інформаційний портал будівельної галузі. С-портал: [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.info-build.com.ua/about.php>.

6. Ключев А. Хозяйственный механизм межотраслевого строительного комплекса / А. Ключев. – Л. : Изд-во Ленинградского ун-та, 1986. – с.41.

7. Концепция кластерной политики в Российской Федерации : [Электронный ресурс] // Режим доступа: http://www.penza.ru/file_object.

8. Пинда Ю.В. Організаційно-економічне забезпечення конкурентоспроможності будівельного комплексу регіону : ... дис. ... канд. екон. наук : 08.00.05 / Пинда Юрій Володимирович. – Л., 2009. – 214 с.

УДК [338.45:690]:339.137

М. Козак

аспірант,

Інститут регіональних досліджень

НАН України

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У статті досліджено динаміку основних показників функціонування промисловості будівельних матеріалів Львівської області. Проведено аналіз діяльності підприємств цієї сфери та встановлено її сучасні тенденції.

Ключові слова: будівельні матеріали, промисловість будівельних матеріалів, виробництво.

В статье исследована динамика основных показателей функционирования промышленности стройматериалов во Львовской области. Проведен анализ деятельности предприятий данной отрасли и установлены современные тенденции ее развития.

Ключевые слова: строительные материалы, промышленность стройматериалов, производство.

In the article investigational dynamics of basic indexes of functioning of industry of build materials of the Lviv area. The analysis of activity of enterprises of this sphere is conducted and they are set modern tendencies.

Keywords: build materials, industry of build materials, production.

Постановка проблеми. В умовах сучасного ринку й все більшої глобалізації економіки особливого значення набувають проблеми посилення конкурентоспроможності базових видів економічної діяльності та господарських комплексів. До них належить і промисловість будівельних матеріалів як вагома складова будівельного комплексу регіону. У той же час посилюється значення регіонального розвитку на засадах ефективного використання матеріальних, кадрових, фінансових, інформаційних ресурсів та підвищення рівня життя населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сутнісні характеристики функціонування господарських систем у сучасних умовах розкриті в працях О. Алімова, О. Амоші, Є. Бойка, П. Борщевського, П. Буряка, В. Геєця, М. Долішнього, В. Пили, М. Чумаченка, А. Чухна та інших учених. Проблемам розвитку галузевої та функціональної структури будівельної індустрії, її територіальної організації присвятили свої роботи А. Асаул, Й. Бурка, Я. Жупанський, Ю. Козаков, З. Манів, А. Миронов, І. Нікольський та інші.

Виходячи з актуальності проблем функціонування підприємств промисловості будівельних матеріалів, їх значення для соціально-економічного розвитку регіону, **метою статті** обрано дослідження розвитку промисловості будівельних матеріалів Львівської області в сучасних умовах.

Слід відзначити, що промисловість будівельних матеріалів є базисом функціонування будівельного комплексу. У зв'язку із зниженням у 2008–2009 рр. основних показників будівництва (табл. 1), суттєво зменшився попит будівельних підприємств та індивідуальних забудовників на будівельні матеріали. Найбільше це відчули виробники будматеріалів, що застосовуються для загальнобудівельних робіт (стінових матеріалів, залізобетонних конструкцій, теплоізоляційних матеріалів тощо).

Сьогодні номенклатура матеріалів і виробів є досить різноманітною, а основним критерієм їх класифікації є технічні властивості. У залежності від призначення (для монтажу, тепло-, шумо-, енерго-, гідроізоляції, для дорожньої кладки) використання будівельних матеріалів регламентується низкою нормативних документів (державними й міждержавними стандартами, будівельними нормами (ДБН) та технічними умовами). Їх властивості залежать від структури, мінерального, хімічного, фазового складу, на які значною мірою впливають властивості сировини, специфіка технології виробництва та обробки.